

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

_____ **Сментина Н.В.**

“___” _____ 2018 року

ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.030504 “Економіка підприємства”

за темою:

**«ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЕКТУ СТВОРЕННЯ
КАВ'ЯРНІ»**

Виконавець:

студентка ФЕУП, IV курсу, групи 6
Абедова Сер'я Еркінівна _____

Науковий керівник:

к.е.н, доцент

Кічук Надія В'ячеславівна _____

Одеса – 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА КОНЦЕПЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАСНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ У СФЕРІ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	6
1.1. Характеристика бізнес-ідеї започаткування власної справи на ринку ресторанного бізнесу.....	6
1.2 Умови організації та здійснення підприємницької діяльності в Україні у сфері ресторанного господарства.....	10
1.3 Обґрунтування вибору організаційно-правової форми бізнесу та системи оподаткування.....	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА МОЖЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ КАВ'ЯРНІ.....	23
2.1 Аналіз конкурентного середовища на ринку кав'ярень міста Одеса.....	23
2.2 Оцінка внутрішніх конкурентних переваг підприємства.....	28
2.3 Формування стартового капіталу для започаткування бізнесу.....	33
2.4 Формування поточних витрат на функціонування закладу.....	40
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ВІДКРИТТЯ КАВ'ЯРНІ.....	47
3.1 Прогнозування прибутку від реалізації послуг кав'ярні “heavens coffee”.....	47
3.2 Оцінка економічної ефективності проекту.....	50
3.3 Аналіз можливих ризиків та заходи щодо їх мінімізації.....	56
ВИСНОВКИ.....	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	66
ДОДАТКИ.....	70

ВСТУП

Актуальність дослідження. У наш час ресторанне господарство є однією із галузей економіки, що окупається у досить невеликий період часу. Кошти на створення ресторану можуть повернутися за 2-3 роки. Але ресторанний бізнес є одним з найбільш ризикових видів діяльності і навіть незначна на перший погляд помилка може зумовити виникнення кризового стану бізнесу загалом. Рівень насиченості українського ринку ресторанного господарства, який визначається кількістю місць на споживача послуг, є перспективним. Відбувається постійний розвиток типів кухонь, барної продукції, вільними нішами залишаються спеціалізовані кухні. Тому інтерес підприємців до усього виду бізнесу постійно зростає, але для успішного його ведення необхідно завжди мати релевантну інформацію для визначення перспективного сегменту та зменшення ризикованості підприємницької діяльності.

Ресторанний бізнес має велике значення і виконує важливу роль у системі народного господарства. На думку фахівців ресторанний бізнес в Україні перебуває на стадії зародження. Тому гостро постає проблема пошуку шляхів розвитку та підвищення ефективності функціонування ресторанних підприємств. Результати досліджень розвитку ресторанного господарства України розглянуті у працях таких вітчизняних науковців як М.І. Пересічного, А.А. Мазаракі, І.І. Кочерги, Н.О. П'ятницької, В.І. Карсекіна, Ф. С. П'ятакова. У роботах зазначених авторів дослідженні різні сегменти ресторанного бізнесу, визначені перспективні напрями діяльності, встановлені фактори як негативного, так і позитивного впливу на розвиток ресторанного бізнесу. Разом з тим залишається багато проблемних і мало досліджених питань, що виникають зі зміною економічного стану країни, а разом із тим смаків та уподобань споживачів. Тому постійного аналізу потребують статистичні дані розвитку

галузі ресторанного господарства країни, що віддзеркалюють зміни, які відбуваються у законодавстві, структурі господарства та організації бізнесу.

Метою роботи є теоретичні, методичні та прикладні аспекти започаткування в сфері ресторанного господарства власної справи у вигляді кав'ярні.

Для її реалізації поставлено наступні завдання:

- обґрунтувати вибір виду діяльності;
- розглянути основні аспекти щодо створення власної справи у сфері ресторанного господарства;
- проаналізувати стан ринку ресторанного господарства;
- визначити основні параметри діяльності (місце розташування, кадрова та цінова політика, маркетингові заходи і т. п.);
- оцінити конкурентний стан підприємства на ринку;
- провести розрахунки економічної ефективності проекту;
- розробити рекомендації щодо уникнення або мінімізації потенційних ризиків.

Об'єктом дослідження є процес обґрунтування доцільності створення кав'ярні у місті Одеса.

Предметом є бізнес-проекування започаткування власної справи в сфері ресторанного господарства.

Методи дослідження, використані для вирішення завдань випускної роботи, наступні:

- системний аналіз — для визначення ситуації на ринку ресторанного господарства та проблематики, пов'язаної з нею;
- методи економічного та статистичного аналізу — для дослідження кон'юнктури ринку сфери ресторанного господарства;
- методи експертної діагностики (порівняння та оцінювання основних конкурентних переваг учасників ринку);

- маркетингові методи (SWOT-аналіз — для дослідження зовнішнього та внутрішнього середовищ підприємства, спостереження та опитування — для визначення основних параметрів діяльності прямих конкурентів);

- економіко-математичні — для розрахунку фінансових результатів та оцінки економічної ефективності проекту. Вирішення даних завдань також здійснювалося за допомогою програми “Project Expert”.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові та законодавчі акти, регулюючі обрану сферу діяльності, статистичні дані Державної служби статистики України, наукові публікації переважно вітчизняних учених, матеріали наукових публікацій та звіти державних органів.

ВИСНОВКИ

1. Отже, за результатами проведених досліджень було виявлено, що ресторанне господарство є достатньо вигідною сферою для інвестування в економічну діяльність. Ринок ресторанного господарства безперервно поширюється, оновлюється та поповнюється новим капіталом, і, одночасно з цим, розвивається в інноваційному напрямі. Поява закладів, що використовують нові технології приготування продукції та створюють новий підхід до її подачі, підштовхують підприємців до постійного пошуку вільних ніш для започаткування бізнесу. Завдяки цьому явищу, сучасний ринок ресторанного господарства має у своєму складі такі новаторські заклади, як молекулярні кухні та брю-бари.

2. Ресторанний бізнес є дуже рентабельним. Гроші, вкладені у його започаткування у середньому окупаються за 2-3 роки. Стосовно закладів типу “брю-бар”, інвестовані кошти мають можливість повернутися через кілька місяців, адже витрати на сировину подібних кав'ярень — дуже незначні. Рентабельність продукції у даному випадку може досягати 1000%, обладнання для приготування альтернативної кави є досить дешевим: найбільш значні капіталовкладення здійснюються до інтер'єру закладу.

3. Проведення маркетингової діяльності не потребує значних грошових витрат: більшість відвідувачів кав'ярень є користувачами соціальних мереж та схильні дізнаватися про подібні заклади саме через них. Дуже ефективним рекламним ходом є також і впровадження акцій та програм лояльності до постійних покупців, що теж не потребує значних коштів.

4. Фізична особа-підприємець — оптимальний вибір організаційно-правової форми для створюваного закладу. Для започаткування бізнесу було вирішено зареєструвати фізичну особу-підприємця Абедову Сер'ю Еркінівну та податковий режим — спрощена система оподаткування, 3 група, що передбачає сплату Єдиного податку у розмірі 3% від доходу, а також ПДВ.

5. Аналіз конкурентного середовища показав, що є багато недоліків, які заважають відвідувачам в повній мірі задовольняти свої потреби. Наприклад, недостатньо ранній початок роботи закладу: багато студентів та працівників потребують відвідування кав'ярень саме зранку. Усі потреби споживачів мають задовольнятися у комплексі для створення сприятливого іміджу закладу серед потенційних конкурентів.

6. Проведений SWOT-аналіз показав, що створювана кав'ярня типу “брю-бар” має велику кількість переваг для входу на ринок та досить об'ємний спектр можливостей для підвищення своєї конкурентної позиції у майбутньому. Завдяки цьому підприємство може підсилити свої слабкі сторони та компенсувати втрати, спричиненні можливими ризиками.

7. Для залучення коштів у створення кав'ярні типу “брю-бар” було вирішено отримати позику від банку “ОТР” на 12 місяців під 19,9 % річних у розмірі 390000 грн. Для повернення коштів було обрано класичну схему погашення кредиту. Загальний обсяг необхідних початкових витрат становить 551816 грн. Він включає до себе витрати на оренду приміщення за два місяці, витрати на придбання кухонного та технічного обладнання, меблів та декорацій, посуду, сировини, а також витрати на реєстрацію, отримання дозвільної документації, проведення рекламної кампанії, установки пожежно-охоронної системи тощо.

8. Для відкриття кав'ярні “heavens coffee” було обрано орендувати приміщення у центрі міста Одеси, а саме на вулиці Грецькій, біля торгового центру “Афіни”.

9. Оцінка економічної ефективності проекту з відкриття кав'ярні типу “брю-бар” показала, що інвестовані кошти мають окупитися за 8 місяці, а середня норма рентабельності становить 311,4%. Чистий приведений дохід (NPV) дорівнює 5456176 грн, а індекс прибутковості (PI) складає 9,38. За отриманими результатами можна зробити висновок, що проект є економічно ефективним та інвестування у його започаткування є цілком доцільним.

10. Для оцінки можливих ризиків було проведено аналіз чутливості проекту, який показав, що найбільш чутливими показниками діяльності підприємства виявились наступні: обсяг збуту, заробітна плата, ціна збуту, ставки податків та прямі витрати. Для мінімізації ризиків на різних етапах функціонування закладу було вирішено приділяти особливу увагу систематичним дослідженням внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства, можливих загроз та загального стану ринку в даний період та у перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Щерба О. Ф. Стан ринку кави в Україні [Електронний ресурс] / О. Ф. Щерба. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=76736>.
2. Юдіна Н. В. Визначення циклічних залежностей в економіці України на основі аналізу окремих макроекономічних показників [Електронний ресурс] / Н. В. Юдіна // Економічний вісник Національного технічного університету України «КПІ». – 2016. - №13 – Режим доступу : <http://ev.fmm.kpi.ua/article/download/45629/41850>.
3. Український ринок кави – ситуація і тенденції [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.nielsen.com/ua/uk/insights/news/2017/ukrainian-coffee-market-situation-and-trends.print.html>.
4. Чан Т. С. Стан розвитку ринку кав'ярень в Україні : дис. канд. / Чан Т. С. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». — 2018. – 7 с.
5. Казючиц К. Споживання кави дедалі частіше «перетікає» з домівок та офісів до кав'ярень [Електронний ресурс] / К. Казючиц. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/33-spozhivannya-kavi-dedali-chastishe-peretikaye-z-domivok-ta-ofisiv-do-kavyaren> .
6. Coffee consumption on the rise in Europe. [Електронний ресурс]. — 2016. — Режим доступу: <http://one-europe.net/coffee-consumption-on-the-rise-in-europe>
7. Український ринок кави – ситуація і тенденції [Електронний ресурс]. — 2016. — Режим доступу: <http://www.nielsen.com/ua/uk/insights/news/2017/ukrainian-coffee-market-situation-and-trends.html>

8. From North to South: Europe's multifaceted coffee culture [Електронний ресурс]. — 2015. — Режим доступу: <http://m.lavazza.com/en/coffee-passion/coffee-tales/coffee-culturearound-the-world/>

9. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України “Про затвердження Правил роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства” №309 від 09.10.2006. [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0680-02>

10. ДСТУ 3862-99. Ресторанне господарство. Терміни та визначення. [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: https://dnaop.com/html/40988/doc-ДСТУ_3862-99

11. ДСТУ 4281:2004. Заклади ресторанного господарства класифікація [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: https://dnaop.com/html/34057/doc-ДСТУ_4281_2004

12. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» № 4004-ХІІ від 24.02.94 р. [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>

13. Класифікація видів економічної діяльності [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://kved.ukrstat.gov.ua/>

14. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України "Про затвердження Вимог щодо розробки, впровадження та застосування постійно діючих процедур, заснованих на принципах Системи управління безпечністю харчових продуктів (НАССР)" № 590 від 01.10.2012 р. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1704-12>

15. Закон України “Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини” від 23.12.1997 № 771/97-ВР. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/771/97-вр/ed20030611>

16. Obst W.J., Graham R., Christie G.. Financial management for agribusiness. – Landlinks Press, Australia. — 2007. – 352 с

17. Р. В. Заяць. Форми господарювання та підприємницька діяльність [Електронний ресурс] / Р. В. Заяць. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://efm.vsau.org/files/pdfa/2694.pdf>

18. О. П. Бутенко, І. В. Дядюшкіна. – Аналіз ресторанного господарства України та перспективи його розвитку [Електронний ресурс] / О. П. Бутенко, І. В. Дядюшкіна. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/есpros_2013_74_10

19. Указ Президента України «Про спрощену систему оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва» від 3 липня 1998 року [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/727/98>

20. Закон України “Про систему оподаткування” N 2755-VI від 02.12.2010 [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1251-12>

21. Franchising – портал ідеї для бізнесу. «Огляд ринку кав'ярень» [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://franchising.ua/stattya/1359/oglyad-rinku-kavyaren/>

22. Архипова Є. Культ кави. Манія бренду. [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу: <http://www.advlab.ru/articles/article678.html>

23. Лебедева А. М. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА [Електронний ресурс] / Лебедева А. М.. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: http://www.visnyk-onu.od.ua/journal/2012_17_3-4/04.pdf.

24. Підхомний, О.М. Управління інвестиційними процесами на фінансових ринках: Навч.посібник. / О М Підхомний. — К.: Кондор, 2003. — 246 с.

25. Мамотенко Д.Ю. Оцінка ефективності інвестиційних проектів [Електронний ресурс] / Д.Ю. Мамотенко // Видавництво Львівська політехніка

— 2008. — №628. — Режим доступу до ресурсу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/2011/1/32.pdf>

26. В.В. Зянько, Н.О. Коваль, О.В. Тептя. Банківський менеджмент. Навчальний посібник. — Вінниця, ВНТУ, 2007. — 148 с.

27. Катеринич М.Б. Аналіз та оцінка інвестиційних проєктів / М.Б. Катеринич// Інвестиції: практика та досвід. — 2007. — №16. — 180 с.

28. Петруня Ю.Є. Прийняття управлінських рішень: навчальний посібник. — Вид. 2-ге / Ю.Є. Петруня. — К: Центр учбової літератури, 2011. — 213 с.

29. Т. В. Баланська, М. Я. Постан. Сучасні методи управління інвестиційними ризиками [Електронний ресурс] / Т.В. Баланська, М.Я. Постан. — 2014. — Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rmegt_2014_4_6

30. Волинець І. Г. Ризики інноваційної діяльності: суть, види та етапи управління. [Електронний ресурс] / Волинець І. Г. — 2016. — Режим доступу до ресурсу: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/2_ukr/43.pdf

31. Н. Ф. Стеблюк. Інвестиційний менеджмент. [Електронний ресурс] / Н. Ф. Стеблюк. — 2015. — Режим доступу до ресурсу: <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/33/7-33-k136.pdf>